

door **DIRK LAUWAERT**

(Presentator)

In het museum voor fotografie in Antwerpen loopt een bijzonder uitdagende tentoonstelling rond huwelijksfeesten, nog altijd een van de centrale 'rites de passage' van onze maatschappij. Dirk Lauwaert, het is werk van Elisabeth Broekaert, een fotografe die zich in hoofdzaak heeft beziggehouden met documentaire fotografie ?

(Dirk Lauwaert)

Ja, het is een tentoonstelling die kadert in een reeks foto-documentaire opdrachten Vlaanderen. Het is de zevende aflevering. Deze reportagefotografe werkte ondermeer in Amerika, waar ze een familie heeft gevolgd, en dat is al een eerste aanwijzing van een achtergrond voor wat ze met deze opdracht heeft gedaan. Ze werkt voor De Standaard, voor internationale bladen, enzovoort... Ze maakt investigative reportage van sociale velden, niet van spectaculaire gebeurtenissen. Niet zozeer van cruciale problemen maar van sociale velden, sociale processen. En wat ze hier heeft belicht zijn huwelijksrituelen.

(Presentator)

Ja, dat is de titel: 'Let's stick together' en hier wordt een reportage gemaakt... Je zegt dat het geen heel grote evenementen zijn, maar het is toch wel de bedoeling binnen de huiselijke kring of de kleine familiale kring dat dit iets groots wordt ? En ik heb de indruk dat ze die confrontatie van dat kleine dat toch wel groot zou moeten zijn, probeert in beeld te brengen ?

(Dirk Lauwaert)

Ja, als ik met mijn studenten over de toekomst spreek, dan is er één iets waarvan ze vrezen dat ze dat zullen moeten doen en beweren bij hoog en bij laag dat ze dat nooit zullen doen, en dat is huwelijksreportages maken. En dit zijn huwelijksreportages. Maar van een vreemde soort. En dat spanningsveld van wat je kent uit winkels van provinciale fotografen, in de vitrines... Dan zie je van het grote ritueel dat een huwelijk is, een sociaal ritueel, ook een privaat ritueel, zie je daar het topbeeld, dat zelf een ritueel beeld is. En die beelden ontbreken hier. Dus zij heeft een andere invalshoek gevonden. En ik vind dat gesprek met die grote immense traditie van de huwelijksreportages, waar iedereen ironisch glimlachend bij kijkt als het ultieme bewijs dat de fotografie toch eigenlijk maar niet ernstig genomen kan worden, en hetgeen wat zij doet, ja ik vind dat een mooie dialoog en een intrigerende dialoog.

Er zijn toch een aantal accenten die niet zo heel makkelijk onder woorden te brengen zijn maar die ik toch zal proberen. Zij heeft een acht of tiental families, dat wil ik nu kwijt zijn, huwelijksessies... en zij heeft een eerste iets ontweken, want het was blijkbaar niet haar belangrijkste en primairste obsessie om te ontsnappen aan de klassieke huwelijksreportage...ze wou nog aan iets anders ontsnappen denk ik namelijk aan het cynisme.

Wanneer je bijvoorbeeld denkt aan de huwelijksreportage die Waplington gemaakt heeft van die familie waarvan hij al eerder het fotoalbum, het zeer brutale fotoalbum 'Living room' had gemaakt... dan zeg je, ja, zo kun je dat inderdaad aanpakken: als één groot karnavalesk gebeuren. Waarbij je naar iets volledig onbegrijpelijks zit te kijken. Wat voor een ritueel is dit hier, wat gebeurt hier? Dat is wat bij Waplington gebeurt, en ik kan me voorstellen dat de meeste fotografen die eindelijk revanche willen nemen op de tientallen huwelijksreportages die ze in het leven hebben moeten maken eerder die richting zouden willen uitgaan.

(Presentator)

Dat is niet wat hier gebeurt, wat je hier ziet is helemaal niet geënceneerd, je ziet scenes die zich effectief afspelen, maar net voor of net na het poseren. Op het moment, heb ik de indruk, dat de gebeitelde glimlach op het gezicht van de bruid en bruidegom net is verdwenen of er nog niet is.

(Dirk Lauwaert)

Ineens zie je dat de klassieke huwelijksreportage een volledig geprogrammeerd proces is. De reporter of fotograaf weet welke momenten hij op welke manier in beeld moet krijgen, en er is maar één manier om dat te doen en er is maar één moment dat echt zo in beeld moet komen. En daar zit hij dus helemaal in vast.

En hetgeen Broekaert kan doen, vermits zij niet in opdracht komt om die huwelijksreportage te maken maar daar dwars doorheen schuift als buitenstaander, als tweede, derde, vierde fotograaf van zo'n huwelijksplechtigheid, is inderdaad, zoals je zegt, tussenmomenten, voorbereidingen, coulissen, momenten eerder van aarzeling en momenten van onzekerheid fotograferen . Ruimtes waarin mensen van de ene plaats naar de andere gaan eerder dan de centrale ruimte waar de mensen de zoen geven of de dans doen of de ring aan elkaars vinger schuiven...enzovoort...

(Presentator)

Je zegt dat het geen cynische kijk op de zaak is, maar toch is het heel heel weinig flaterend... Ik vraag me een beetje af hoe je zo iets moet benoemen, want een heel mooi beeld van het huwelijk wordt hier toch niet gegeven ?

(Dirk Lauwaert)

Neen. Je ziet het opbouwwerk van de serie. Je ziet de inspanningen die mensen moeten doen. Je ziet hoe ze op hun tippen moeten staan en daarin geloven en ook niet in geloven. Die tussenmomenten blijken momenten te zijn van aarzeling. Aarzeling die moet overwonnen worden. En waardoor wordt die overwonnen ? Dat vind ik één van de sterke momenten van de tentoonstelling...die wordt ondermeer overwonnen door een grote dosis erotiek. Ik heb nooit zoveel sexy beelden van een trouw gezien...waarin je kousebanden ziet en dijen en heupen en aanrakingen... Ineens zie je alle twijfels die mensen hebben op het moment dat ze gaan trouwen... hier... in onze cultuur, waarin wij van niets meer zeker zijn... Je ziet de twijfels wanneer we ons tot dat ritueel bekennen, en je ziet dat die sensualiteit en die erotiek dat allemaal goed moet maken.

(Presentator)

Er is niet alleen deze tentoonstelling,, er is ook een catalogus bij. Bij de catalogus krijg je ook nog een ander medium, niet het fotografische medium maar het talige medium: er staan gedichten bij.

(Dirk Lauwaert)

De gedichten zijn ook in de tentoonstelling aangebracht, op de grond en op de wand. Het zijn aardige gedichten die heel juist de toon treffen en aanvullen wat in de beelden getoond wordt. Ze ondersteunen ook dat bitter-sweet-effect dat in al die reportages te zien is. Het effect van verschillende opnames is soms héél héél sterk: wrang en toch niet wanhopig noch cynisch, maar in een miraculeus evenwicht. Het is een heel afgevoelde tentoonstelling, vind ik , en een heel af boek. Niet spectaculair maar heel juist, heel correct tegenover zowel het fotografisch medium als tegenover de huwelijksrituelen die hier getoond worden. Heel correct tegenover onze grote verwarring, tegenover het samenleven en de belofte dat dit voor altijd zal zijn.

(Presentator)

'Let's stick together' van Elisabeth Broekaert in de Lieven Gevaertzaal in het Museum voor Fotografie in Antwerpen